

تأثیر هشت هفته تمرینات استقامتی بر روی پارانشیم کبد و آنزیم های کبدی (مردان مبتلا به بیماری کبد چرب)

محسن داوید^{۱*}، حامد موسوی^۲، دکتر مسعود نیکبخت^۳

^۱ گروه رادیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران؛ ^۲ گروه تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کازرون، کازرون، ایران؛

^۳ گروه تربیت بدنی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۶/۰۸/۹۰ اصلاح نهایی: ۲۶/۱۰/۹۰ تاریخ پذیرش: ۱۵/۱۲/۹۰

چکیده:

زمینه و هدف: بیماری کبد چرب، نوعی تجمع چربی در سلول های کبدی است که در صورت عدم کنترل، روندی بد خیم را به سمت فیبروز شدن بافت کبد و تخریب سلولی آن طی می کند. هدف از تحقیق حاضر بررسی اثر بخشی هشت هفته تمرین ورزشی هوایی منتخب بر روی آنزیم های کبد و بافت کبدی در بیماری کبد چرب بود.

روش بررسی: در این مطالعه نیمه تجربی ۲۶ بیمار مرد مراجعه کننده به کلینیک های سونوگرافی شهرستان شوشتر، با تشخیص بیماری کبد چرب بطوط در دسترس انتخاب و به دو گروه کنترل (۲۱نفر) و آزمایش (۱۲ نفر) تقسیم شدند. در هر دو گروه میزان آسپارتات آمینوتранسفراز (AST) و آلانین آمینوتранسفراز (ALT) سرم خون اندازه گیری و از کبد بیماران سونوگرافی به عنوان پیش آزمون به عمل آمد. سپس گروه آزمایش به مدت هشت هفته تحت تمرینات هوایی منتخب را با شدت ۵۰ تا ۷۰٪ حداکثر اکسیژن مصرفی همراه با افزایش بار فزاینده تمرینی قرار گرفته و در پایان هفته هشتم بار دیگر تصویر برداری سونوگرافی و اندازه گیری میزان آسپارتات آمینوتранسفراز و آلانین آمینوتранسفراز خون به عنوان پس آزمون از هر دو گروه به عمل آمد. داده ها به کمک آزمون های آماری آستقل و همبسته و آزمون ناپارامتری من وینتی تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها: بعد از ۸ هفته برنامه ورزشی هوایی منتخب سطوح پارانشیم منطقه سطحی کبد گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل کاهش معنی داری را نشان داد ($P < 0.001$). میزان آسپارتات آمینوتранسفراز و آلانین آمینوتранسفراز سرم خون بیماران در گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل کاهش معنی داری داشت ($P < 0.05$).

نتیجه گیری: تمرین هوایی ورزشی منظم می تواند روش درمانی مناسبی برای کنترل و مراقبت از بیماران کبد چرب باشد.

واژه های کلیدی: کبد چرب، تمرین ورزشی هوایی، آسپارتات آمینوتранسفراز، آلانین آمینوتранسفراز.

مقدمه:

(۱-۴). بیماری کبد چرب می تواند در کنار هپاتیت های ویروسی منجر به افزایش آسیب کبدی و تسریع پیشرفت بیماری به سمت فیبروز شدن بافت کبد و تخریب آن گردد (۵،۱).

میزان شیوع بیماری کبد چرب بطوط متوسط حدود ۱۰ تا ۲۴ درصد افراد را در کشورهای مختلف به خود اختصاص داده است و طبق بررسی های انجام

در حالت طبیعی چربی هایی را که ما در زنجیره غذایی مصرف می کنیم، متابولیسم آنها در کبد انجام می گیرد و سندرم کبد چرب زمانی رخ می دهد که سلول های کبدی شروع به جمع آوری قطرات چربی (که عمدتاً تری گلیسرید می باشد) می نماید که این ذخیره شدن متوالی چربی در سلول های کبدی منجر به بروز بیماری کبد چرب غیر الکلی می گردد

*نویسنده مسئول: فارس-دانشگاه علوم پزشکی شیراز-بیمارستان ولی عصر (ع) کازرون-تلفن: ۰۹۱۷۵۶۳۶۴-E-mail:mohsensportmedical@yahoo.com

مدت ۳۰ دقیقه درصدی یا بیشتر وزن اولیه به وسیله تمرین استقامتی برای مدت ۳ ماه همراه با بهبود سطوح ALT و کلسترول در بیماران مبتلا به کبد چرب است (۱۰).

طی مطالعه ای با عنوان بررسی تاثیر تمرینات ورزشی در جلوگیری از بروز بیماری کبد چرب غیرالکلی نشان داد ۱۶ هفته تمرین دویلن اختیاری با شدت ۵۰ تا ۷۵ درصد حداکثر اکسیژن مصرفی بر روی دستگاه ترمیل می تواند جهت درمان بیماری کبد چرب غیرالکلی در موش ها استفاده شود (۱۳). علاوه بر این Reddy و Rao در یک مطالعه تجربی دیگر تاثیر ورزش منظم روزانه را بر افزایش اکسیداسیون اسیدهای چرب، در جهت جلوگیری از بیماری کبد چرب بر روی موش های آزمایشگاهی مورد بررسی قرار دادند. آنها در کنار این تمرینات ورزشی منظم، تغذیه بوسیله غذاهای چرب را نیز در گروه های کنترل و آزمایش مورد بررسی و مطالعه قرار دادند. در این تحقیق، محققان نتیجه گیری نمودند که فعالیت های هوایی می توانند بر روی بیماری کبد چرب غیرالکلی اثربخشی معنی داری داشته باشند (۱۴).

تحقیقین و پژوهشگران متعدد دیگری نیز در تحقیقات تجربی خود به بررسی تاثیر فعالیت های ورزش منظم روزانه بر اکسیداسیون اسیدهای چرب در جلوگیری از بیماری کبد چرب غیرالکلی در موش های آزمایشگاهی پرداخته اند (۱۵،۱۰). بدون شک ارتباط بین مصرف انرژی با فعالیت های جسمانی و ورزشی یکی از قوی ترین دلایل سودمندی ورزش برای درمان بیماری کبد چرب است (۱۷).

با توجه به اینکه در دهه اخیر انجام تمرینات هوایی به عنوان یکی از روش های کنترل و درمان بیماری کبد چرب در جهان در حال پیشرفت می باشد و با توجه به اینکه تمام تحقیقات انجام شده در زمینه کبد چرب و شدت این بیماری بر روی نمونه های غیر انسانی بوده و ارتباط دادن این نتایج به نمونه های

شده ۳۵ درصد از افراد با میزان چاقی بالا، روند پیشرفت به سمت بیماری کبد چرب غیرالکلی را نشان می دهنند (۷،۶،۱). به دلیل احتمال پیشرفت ضایعه به سمت فیروز و نارسایی کبد، لازم است برای تشخیص به موقع و بررسی شدت این بیماری و پیگیری بعد از درمان از تست های آزمایشگاهی و بیوپسی (Biopsy) کبد استفاده شود (۶-۱۸).

بیماری کبد چرب بر اساس علل بوجود آورنده به دو صورت کبد چرب غیرالکلی و کبد چرب الکلی تقسیم می گردد، بیماری کبد چرب به نام سندرم کبد چرب نیز شناخته شده و استئاتوز کبدی (Esteatosis) هم نامیده می شود (۱،۶،۷). بیماری کبد چرب الکلی در افراد الکلیسم و در اثر مصرف زیاد الکل بوجود می آید. با قطع مصرف الکل، عوارض ناشی از آن و علائم بیماری به سمت بهبودی پیشرفت می کنند، بیماری کبد چرب غیرالکلی متداول ترین وضعیت مزمن کبدی است که در جوامع کنونی در حال پدیدار شدن می باشد، مسیر و محدوده بیماری از بالا رفتن بدون علامت سطوح آنژیمی کبد تا سیروز کبدی و همراه با شکایاتی از نارسایی حاد کبد و سرطان سلول های کبدی معرفی می گردد (۱،۴،۵،۶،۹). در این بیماری اغلب بیماران بدون علامت بسوده و بسیاری از بیماران به علت افزایش آنژیم های کبدی در جریان تست های روتین آزمایشگاهی و یا در حین بررسی سایر شرایط مثل چاقی، دیابت، چربی بالا و یا بیماری فشارخون کشف می شوند. معمولاً علائم این بیماری غیر اختصاصی است. با وجود اینکه کبد نقش اساسی را در متابولیسم چربی داشته و با تاثیر بر اسیدهای چرب آزاد خون، ساخت، ذخیره سازی و خارج نمودن چربی ها و لیپوپروتئین هارا انجام می دهد، اکثر تحقیقات بیان نموده اند که عوامل پاتوفیزیولوژی که منجر به بیماری کبد چرب غیرالکلی می شود به خوبی در ک و شناسایی نشده است (۱۰،۱۱،۱۲).

و همکاران گزارش کردند که de Piano محدودسازی کالریک و تمرین ایروبیک منظم برای

تمرین هوازی به مدت هشت هفته، هر هفته ۵ جلسه و هر جلسه (بطور میانگین) ۴۵ دقیقه که ۱۰ دقیقه گرم کردن و ۳۰ دقیقه تمرین دویدن باشد ۵۰ تا ۷۰ درصد حداکثر اکسیژن مصرفی و ۵ دقیقه سرد کردن، روش تمرینی بدین صورت بوده است که جهت جلوگیری از پدیده سازگاری تمرینی از هفته اول با شروع ۳۰ دقیقه و شدت ۵۰ درصد اکسیژن مصرفی تمرین ورزشی استقامتی شروع و با افزایش بار فزاینده تدریجی در طول هشت هفته، در پایان هفته هشتم با شدت ۷۰ درصد و مدت زمان ۵۵ دقیقه در فضای باز پایان یافته است.

در تحقیق حاضر جهت ارزیابی و اندازه گیری از وسایلی چون: دستگاه سونوگرافی کالر داپلر مدل زیمنس، ساخت کشور آلمان، سرنگ برای نمونه گیری خون، لوله آزمایش جهت جمع آوری نمونه ها، کیت های آزمایشگاهی مدل DBC, Dim plus, Demedietec استفاده شده است.

برای توصیف و تجزیه و تحلیل آماری از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. در ابتدا برای بررسی توزیع طبیعی داده ها از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف، سپس برای بررسی اختلاف معنی داری میانگین ها از آزمون های آماری t مستقل و همبسته در سطح $P < 0.05$ بهره گرفته شد. برای بررسی متغیر نمای سونوگرافی کبد از آزمون های آماری ناپارامتریک من ویتنی استفاده شده است. تمام داده ها به وسیله نرم افزار SPSS15 تجزیه و تحلیل گردید.

یافته ها:

دو گروه تجربی و کنترل از لحاظ دامنه سنی همگن سازی شدند. میانگین و انحراف معیار بیماران ۳۴±۶ سال بود و بیماران ۳۰-۳۵ سال بیشترین فراوانی (%) را در هر دو گروه به خود اختصاص داده و بیماران مبتلا به کبد چرب ۲۰-۳۰ و ۴۰-۴۵ هر یک با نسبت مساوی ۱۹ درصد کمترین درصد نمونه

انسانی نیاز به کمی تامل دارد، محقق با در دست داشتن ابزاری غیر تهاجمی جهت اندازه گیری وضعیت کبد چرب لزوم انجام تحقیقی بر روی نمونه های انسانی را لازم دانست. لذا تحقیق حاضر احتمالاً می تواند به عنوان اولین تحقیقی باشد که در زمینه بیماری کبد چرب و ارزیابی تاثیر تمرینات هوازی بر روی شدت این بیماری بر روی نمونه های انسانی صورت گرفته باشد.

روش بررسی:

در این مطالعه نیمه تجربی، روش انتخاب بیماران براساس نمونه گیری در دسترس بوده و اختصاص بیماران به دو گروه به گونه ای بوده که دو گروه از نظر سن همگن باشند، نمونه آماری تحقیق حاضر شامل ۲۴ آزمودنی است که، از بین ۱۲۰ مرد بیمار مبتلا به کبد چرب با دامنه سنی 34 ± 6 سال که به مدت ۱۲ ماه در سال ۱۳۸۶-۱۳۸۷ به کلینیک های سونوگرافی بیمارستان های خاتم الانبیا^(ص) و الهدای^(ع) و کلینیک دکتر احمد پور واقع در شهرستان شوستر جهت انجام سونوگرافی از اندام های داخل شکمی مراجعه نموده بودند، به دو گروه کنترل ($n=12$) و گروه آزمایش ($n=12$) تقسیم بندی شدند.

پس از انتخاب آزمودنی ها جهت رعایت موازین اخلاقی، افراد بصورت شفاهی در جریان چگونگی انجام کار قرار گرفته و با میل و رضایت شخصی خود، با تکمیل فرم رضایت نامه جهت ادامه کار و شرکت در برنامه های ورزشی اقدام کردند.

بعد از انتخاب آزمودنی ها، از آنها آزمون سونوگرافی و آزمایش خون به منظور ارزیابی شدت بیماری کبد چرب و سطوح AST, ALT انجام گرفت. در ادامه آزمودنی های گروه آزمایش به مدت هشت هفته به اجرای برنامه هوازی پرداختند و در پایان هفته هشتم نیز بار دیگر آزمون سونوگرافی و آزمایش های خونی انجام گرفت.

و کنترل مشاهده شد ($P=0.001$).

بین میزان آسپارتات آمینوتранسفراز و آلانین آمینوتранسفراز پیش آزمون و پس آزمون گروه کنترل تفاوت معنی داری وجود نداشت. در حالی که در مورد گروه تجربی هم آنژیم های آسپارتات آمینوتранسفراز و آلانین آمینوتранسفراز، بین پیش آزمون و پس آزمون تفاوت معنی داری وجود داشت ($P<0.05$) (جدول شماره ۱).

را در هر دو گروه به خود اختصاص داده اند و ضعیت کبد چرب در بیماران گروه کنترل که ۷۵ درصد از بیماران دارای شدت بیماری خفیف بوده و وضعیت آنها در مدت هشت هفته بدون تغییر باقی مانده است و ۲۵ درصد نیز دارای شدت متوسط بوده که وضعیت آنها نیز بدون تغییر باقی مانده است. بین پیش آزمون دو گروه آزمایش و کنترل اختلاف معنی داری وجود نداشت ($P=0.397$). تفاوت معناداری بین پس آزمون نمای سونوگرافی کبد در آزمودنی های گروه تجربی

جدول شماره ۱: میانگین آنژیم های آسپارتات آمینوتранسفراز و آلانین آمینوترانسفراز آزمودنی های گروه تجربی و کنترل قبل و پس از مداخله

Pvalue	پس آزمون	پیش آزمون	گروه	متغیر
۰/۰۰۳	۲۹/۰۰±۶/۶۷	۳۷/۳۳±۸/۱۱	تجربی	آسپارتات آمینوتранسفراز
	۳۹/۱۷±۸/۱۳	۴۰/۴۲±۸/۵۶	کنترل	
	۰/۰۰۲	۰/۳۲۰	(اثر گروه) Pvalue	
۰/۰۲۱	۳۹/۷۵±۹/۶۷	۶۲/۵۸±۱۴/۳۸	تجربی	آلانین آمینوتранسفراز
	۵۶/۸۳±۹/۸۹	۵۷/۱۶±۱۰/۸۳	کنترل	
	۰/۰۳۴	۰/۲۳۳	(اثر گروه) Pvalue	

داده ها به صورت "انحراف معیار+میانگین" می باشد.

بحث :

بیماری زایی کبد چرب غیر الکلی اغلب بر اساس یک فرایند دو مرحله ای ایجاد می شود، مرکب از تجمع تری گلیسرید و به دنبال آن توسعه فشار اکسایشی و سایتوکیناز (Cytokinaes) که واسطه التهاب و فیبروزیس کبدی (Liver Fibrosis) می باشدند (۱۰، ۱۱). یافته های حاضر حاکی از آن است که هشت هفت هفته تمرین هوازی قادر به کاهش تری گلیسرید سرم و کلسترول سرم و بهبود وضعیت کبد چرب می باشد که با نتایج تحقیقات Charbonneau و همکاران همخوانی دارد (۱۲).

نتایج این تحقیق حاکی از آن است که هشت هفت هفته تمرین ورزشی هوازی میزان چگالی (اکوژنستیه) سلول های کبدی بیماران گروه تجربی را نسبت به گروه کنترل به طور معنی داری کاهش می دهد. با توجه به پیشینه های ذکر شده، نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات de Piano و همکاران (۱۰)، Reddy و Rao (۱۴)، Angulo (۱۱) و Booth (۱۳) مبنی بر اثر بخش بودن تمرینات هوازی بر روی کبد چرب همخوانی دارد. هر چند که نتایج کنونی با مطالعه Sleisenger مغایرت داشته که برخی از مداخله های محیطی را در تغییر نتایج تاثیر گذار دانسته است (۱۵).

با توجه به این که بیماری کبد چرب ارتباط مهمی با خطرات متابولیکی (که چاقی نیز یکی از فاکتورهای متابولیکی محسوب می‌گردد دارد، کاهش وزن بدن، کاهش کلسترول و تری‌گلیسرید خون و کاهش آنزیم‌های کبدی ALT، AST نیز می‌تواند یک نویدی برای درمان بیماری کبد چرب باشد که در تحقیق کنونی چنین نتیجه‌ای بدست آمده است.

نتیجه گیری:

نتایج این پژوهش نشان داد که ۸ هفته تمرین ورزشی هوایی و استقاماتی منظم می‌تواند موجب کاهش سطح آنزیم‌های کبدی (AST,ALT) و میزان چگالی پارانشیم کبد شده و از سیر بدخیمی آن جلوگیری نموده تا درمان بیماری کبد چرب با انجام ورزش هوایی منظم و تغذیه مناسب مقدور باشد.

تشکر و قدردانی:

این پژوهش به عنوان بخشی از پایان نامه کارشناسی ارشد بوده و بر خود لازم می‌دانم که از تمامی اساتید، پزشکان و بیمارانی که ما را در این مطالعه یاری نمودند سپاسگزار باشم.

همانطور که اغلب تحقیقات ذکر نموده اند، بیماران مبتلا به کبد چرب غیر الکلی دارای اضافه وزن و چاقی می‌باشند، کاهش وزن ممکن است برای کاهش کبد چرب غیر الکلی مفید باشد. کاهش وزن می‌تواند از طریق تمرینات استقاماتی و تنظیم برنامه غذایی حاصل شود، که می‌تواند منجر به بهبود معنی‌داری در ALT سرم و بافت شناسی کبد در بیماران مبتلا به کبد چرب غیر الکلی شود (۶). مطالعات بر روی افراد نشان داده است که کاهش وزن متوسط می‌تواند نمایه توده بدنی و سطح ALT سرم را بهبود داده و پالایش چربی کبدی و التهاب‌های نارکوزیس را کاهش دهد (۱۰،۱۹،۱۸).

تحقیقات نشان داده اند که تمرین همراه با محدود سازی غذایی اثرات مثبتی بر روی کاهش چاقی دارد که این اثر بیشتر از اثر تمرین تنها یا محدود سازی کالری دریافتی به تنها است (۱۱،۲-۵). چند که Omagari و همکاران ارتباط بیماری‌های متابولیکی مثل کبد چرب غیر الکلی را چربی مزانتریک مورد بررسی قرار داده و نتایج کنونی را مبنی بر تاثیر ورزش‌های استقاماتی یا انواع دیگر را ذکر نموده و درمان‌های تغذیه‌ای را پیشنهاد نموده اند (۱۷).

منابع:

- 1.Bronald AD, Principal of internal medicine. Translated to Persian by: Arjmand M, Gouran O. Tehran: Arjmand Pub; 2005. P: 474.
- 2.Robert A, Scat A, Robert S. fundamental principal of sport physiology. Translated to Persian by: Gaeini A, Dabidi V. Tehran: Samt Pub; 2005. P: 127.
- 3.Aargerius M. Sport and metabolism. Translated to Persian by: Gaeini A, Nazem F. Tehran: Samt Pub; 2005. P: 311.
- 4.Aiger E, Datz Ch. Iran perturbation in human Non-Alcholic fatty liver disease. Department internal medicine. Salzburg, Austria. 2008; 8(3): 213-20.
- 5.Sotude M. relationship between surface of serum enzyme of ALT and AST with change degree of edema and fibrosis in nonalcoholic fatty liver disease. J Nash. 2005.]Persian
- 6.Khoshbaten M. Comparison character of clinical and laboratory of nonalcoholic fatty liver disease with healthy people. J Tabib Sharq Sci; 2009. P: 13-21.]Persian.

7. Wong SW, Chu CW, Wong LH, Chan RS, Chim AM, Ong A, et al. Prevalence of non-alcoholic fatty liver disease and advanced fibrosis in Hong Kong chinase: a population study using proton-magnetic resonance spectroscopy and transient elastography. Gut. 2012 Mar; 61(3): 409-15.
8. Seung Ha Park, Buying IK Kim, Jung Won Yuen, Kim JW, Park DI, Cho YK, et al. Insulin resistance and Reactive Protein as independent risk factors for non – alcoholic fatty liver disease in non obese Asian men. J Gastroenterol Hepatol. 2004 Jun; 19(6): 694-8.
9. Harte AL, da Silva NF, Creely SJ, McGee KC, Billyard T, Youssef-Elabd EM, et al. Elevated endotoxin levels in nonalcoholic fatty liver disease. J Inflamm (Lond). 2010 Mar; 7: 15.
10. de Piano A, Prado WL, Caranti DA, Siqueira KO, Stella SG, Lofrano M, et al. Biochemical & Nutritional Profile of Obese Adolescent With Non Alcholic Fatty Liver Disease. J Pediatr Gastroenterol Nutr. 2007 Apr; 44(4): 446-52.
11. Angulo P. NonAlcholic fatty liver disease. N Engl J Med. 2002; 346(16): 1221-31.
12. Charbonneau A, Unson CG, Lavoie JM. Hight- fat diet induced hepatic Steatosis reduces glucagon receptor content in rat hepatocytes: potential interaction with acute exercise. J Physiol. 2007 Feb; 579(Pt 1): 255-67.
13. Booth F. Exercise prevents fatty liver. University of Missouri–Columbia. Lateest Science Newsletter. 2008; 29: 14-15.
14. Reddy JK, Rao MS. Lipid Metabolism & Liver Inflamation. Am J Physiol Gastrointest Liver Physiol. 2006 May; 290(5): G852-8.
15. Sleisenger M. GastroIntestinal & Liver Disease. Eur J Gastroenterol Hepatol. 2006; 4(2): 173-177.
16. Neuschwander-Tetri BA. Fatty Liver & The Metabolic Syndrome. Curr Opin Gastroenterol. 2007 Mar; 23(2): 193-8.
17. Omagari K, Kaadokava Y, Sawa T. fatty liver in Non-Alcholic Non-overweight Japanese Adult: Incidence & Clinical Characterastics. J Gastroenterol Hepatol. 2002 Oct; 17(10): 1098-105.
18. Sutton D. Text book of radiology & imaging. 7th ed. London: Churchill Livingstone; 2003.
19. Wong WS, Wong LH, Steven WC, Tina F. High prevalence of colorectal noeplasm in patients with non-alcoholic steatohepatitis. Gut. 2011; 60: 826-36.

The effect of eight weeks selected aerobic exercise on liver parenchyma and liver enzymes (AST, ALT) of fat liver patients

Davoodi M (MSc)^{*1}, Moosavi H (MSc)², Nikbakht M (Phd)³

¹Radiology Dept., Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, I.R. Iran; ²Physical education Dept., Islamic Azad University, Kazeroun, I.R. Iran; ³Physical education and sport science Dept., Shahid Chamran University, Ahvaz, I.R. Iran.

Background and aims: Fatty liver disease is a kind of fat accumulation in the liver cells which uncontrolled subjects have a trend to parenchymal fibrosis and cell death. This study aimed to investigate the effect of eight weeks elected aerobic exercise on the levels of AST, ALT enzymes and liver parenchyma of male patients with fatty liver, aged 20 to 45 years in Shooshtar, Iran.

Methods: In this study, 24 patients referred to sonography clinics of Shooshtar, Iran with the diagnosis of fatty liver disease were selected randomly and divided to control and experimental groups. The serum ALT and AST were measured and liver sonography was done before intervention in both groups. After eight weeks aerobic exercise with intensity of 50 to 70 VO₂ Max in case group, the tests were performed for both groups. Descriptive analysis and t-test were performed using SPSS.

Results: the results showed that ecogenesity of liver parenchyma was decreased in the post-test in comparison to pre-test (83.2%) and the serum AST and ALT of experimental group were decreased in comparison to control group ($P<0.05$).

Conclusion: It can be concluded that eight weeks aerobic exercise has significant effects on the fatty liver disease.

Keywords: Aerobic Exercise, Aspartate aminotransferas (AST), Alanin aminotransferas (ALT), Fatty Liver.

Cite this article as: Davoodi M, Moosavi H, Nikbakht M. [The effect of eight weeks selected aerobic exercise on liver parenchyma and liver enzymes (AST, ALT) of fat liver patients. J Sharekord Univ Med Sci. 2012 Apr, May; 14(1): 84-90.] Persian

---

*Corresponding author:

Radiology Dept., Kazeroun Valiasr Hospital, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, I.R. Iran. Tel: 0098-09178567364, E-mail:mohsensportmedical@yahoo.com